

Eksperthinnang 2014. aastal rajatud disc-golfi rajatiste mõju kohta loodusdirektiivi I lisa elupaikadele Kõnnumaa maastikukaitsealal Palukülas

18.10.2014

Eksperthinnangu eesmärgiks on vastata järgmisele küsimusele:

Milline on Kõnnumaa maastikukaitsealale (ühtlasi Kõnnumaa loodusalale) Palukülla hiljuti rajatud disc-golfi radade (pargi) mõju loodusdirektiivi I lisa elupaikadele.

Et vastata ülesandeks olevale küsimusele, käis hinnangu koostaja 14. oktoobril 2014 olukorda hindamas Rapla maakonnas, Kehtna vallas, Palukülas Hiiemäe maaüksustel nr 1 ja 2, katastriüksustel nr 29202:003:1501 ja 29202:003:1502.

Rajatiste kirjeldus

Disc-golfi rajatised on üles pandud 2014. aasta suvel ja sügisel. Parklasse on oktoobris pandud radade skeem (joonis 1). 12.10.2014 toimus esimene disc-golfi võistlus Palukülas.¹

Kokku on Paluküla Hiiemäel ja selle ümbruses 18 disc-golfi korvi (joonis 1, paiknemise skeem Lisas) ja igaühe jaoks üks viskekoht, kuhu on asetatud plastikust matt, suurusega ligikaudu 1,5x2-2,5m. Lisaks on iga viskekoha juurde paigutatud juhendavad skeemid.

Joonis 1. Näide disc-golfi korvist ja hiljuti niidetud alast selle ümber.

Loodusdirektiivi elupaigad.

Paluküla Hiiemäe ja selle ümbruse poollooduslikke elupaiku inventeeris viimati Meeli Mesipuu 2010. aastal.² Elupaikade kaart selle inventuuri järgi on käesoleva hinnangu Lisas.

Disc-golfi rajatised Palukülas paiknevad elupaikadel, mis kuuluvad järgmistesse loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpidesse:

¹ <http://www.discsport.ee/foorum/23-eesti-voistlused/11598-valtu-spordimaja-disc-golfi-avavoistlus>

² Kaardid EELIS-e andmebaasis: Looduskaitse ->KR_plk

- 1) kuivad niidud lubjarikkal mullal 6210 (*olulised orhideede kasvualad),
- 2) aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510).

Elupaikade kaardi ja disc-golfi radade skeemi võrdlemisel selgub, et elupaigatüübi „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ alal paikneb 9 korvi (skeemil nr-d: 3, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18) ja 7 viskekohta (3, 4, 6, 15, 16, 17, 18).

Elupaigatüübi „aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud“ vastavatel kooslustel paikneb üks korv (skeemil nr 1) ja kaks viskekohta (2, 13)

Rajatiste kasutamise mõjud poollooduslikele elupaikadele

10. oktoobril niideti golfikorvide ümbert kuni 10 meetri kauguseni rohi väga madalaks, näha on traktori jäljed. Golfikorvide paigaldamisel on sõidetud niidul mootorsõidukitega, mille jäljed on samuti nähtavad.

Võrreldes alal leiduvaid elupaigatüüpe, omavad kõrgemat väärtust „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ kooslused, mis paiknevad Paluküla Hiiemäel. Teise elupaigatüübi, „aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud“, kooslused on enamasti tekkinud väetamise tagajärjel ja taastumine alles toimub. Seetõttu on golfirajatiste mõju oluline vaid elupaigatüübi „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ kooslustele. Rajatiste esimesed negatiivsed mõjud elupaigatüübi „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ kooslusele on juba avaldunud, need on niidule ohuks ka tulevikus. Mõjuteguriteks on:

- 1) korduv niitmine ühe aasta jooksul. Mitu korda niitmine ühe aasta jooksul ja murulaadse koosluse tekitamine viib taimestiku vaesustumiseni. Poollooduslike kooslusi on soovitatav niita üks kord aastas, väga lopsaka rohustuga alasid võib niita ka kaks korda aastas. Kesise heinasaagiga kuivi rohumaid võib niita üle aasta või lopsakama heinakasvuga aastatel. Analüüsitavaid Paluküla „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ kooslusi tuleb liigirikkuse säilitamiseks niita üks kord aastas. Teist või kolmandat korda niitmine kahjustab kooslusi.
- 2) tallamise mõju. Disc-golfi radade pidev kasutamine toob paratamatult kaasa taimestiku vaesumise radadel;
- 3) loodusliku taimkatte katmine plastikust mattidega. Poollooduslikul elupaigal ei ole selline tegevus sobiv. Ka väikese ala taimkatte hävitamine võib viia ühe või mitme liigi kadumiseni kooslusest;
- 4) masinatega sõitmine väljaspool selleks ette nähtud teid. Eksperthinnangu koostaja ei ole teadlik, et selleks tegevuseks on kaitseala valitseja käesoleval juhul loa andnud.

Tavapärane disc-golfi mõju on ka puude vigastamine, kui kettad tabavad puid.

Niitmine ei ole pool-looduslikel kooslustel üldjuhul lubatud enne 10. juulit ja ka golfikorvide ümbrust ja golfiradasid ei tohi varem niita. Elupaigatüübi „kuivad niidud lubjarikkal mullal“ niitu tuleb Paluküla Hiiemäel niita üks kord aastas. Sagedama niitmise korral liigirikkus väheneb.

Avamisvõistluse järgselt on nähtavad tallamise mõjud. Kui selline tallamine kordub või kui toimub pidev disc-golfi harrastamine, siis on sellel negatiivne mõju taimekooslustele.

Andmebaasi EELIS järgi on Paluküla Hiiemäel registreeritud palukuklased (III kaitsekategooria liik). Raja nr 15 läheduses on kuklaste pesa. Kuklased on tundlikud tallamise suhtes.

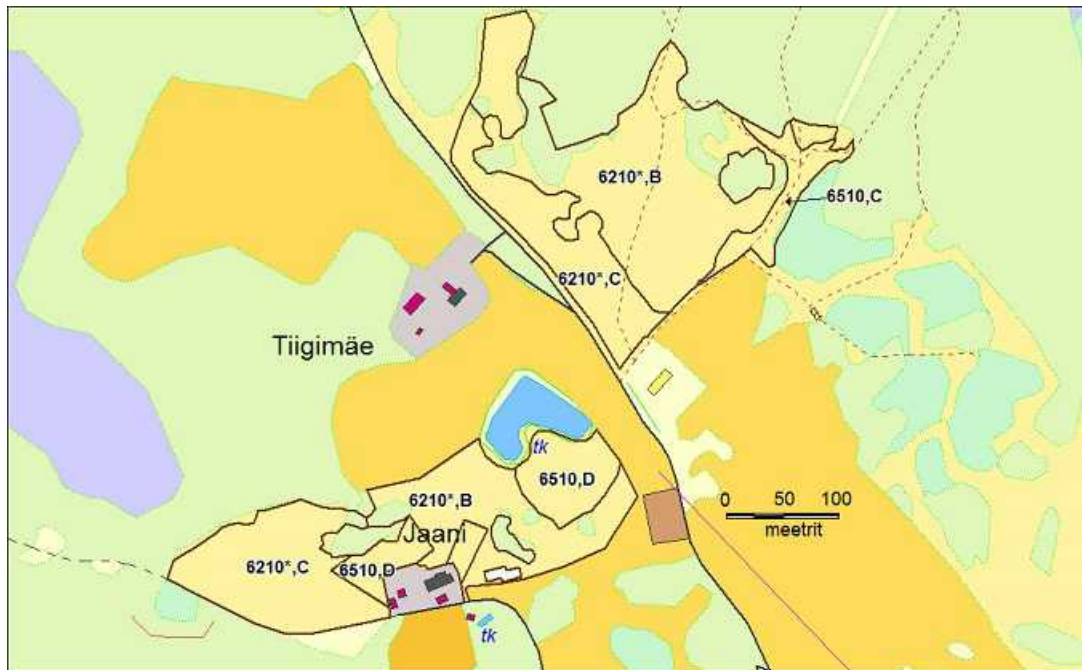
Arvestades eeltoodud asjaolusid, leiab käesoleva eksperthinnangu koostaja, et rajatud disc-golfi radade kahjustavat mõju elupaikadele ei ole võimalik vältida.

Lugupidamisega

Toivo Sepp, MSc (botaanika ja ökoloogia)

/allkirjastatud digitaalselt/

Lisa 1. Elupaikade kaart (ülemine joonis) ja disc-golfi pargi skeem (all)

Loodusdirektiivi I lisa poollooduslikud elupaigad 2010. aasta inventuuri järgi ja nende esinduslikkuse hinnang.

Vastset disc-golfi parki tutvustav infostend parklas.